

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS OLIMPIADA
LIETUVOS IR UŽSIENIO LIETUVIŠKŲ MOKYKLŲ MOKINIAMS

9–10 klasės

Užduotis atlieka užsienio lietuviškų mokyklų mokiniai

--	--

Dalyvio kodas

Kalbos vartojimo testas	60 min.
Rašymo užduotis	90 min.

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Užsirašykite dalyvio kodą.
- Bus vertinami tik tie atsakymai, kurie parašyti mėlynai rašančiu rašikliu, nepribraukti.
- Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.

VERTINIMAS

_____ (taškai)

Kalbos vartojimo testo vertinimas

Vertintojo vardas, pavardė, parašas

_____ (taškai)

Rašymo užduoties vertinimas

Vertintojo vardas, pavardė, parašas

2018 m.

Kaunas

KALBOS VARTOJIMO UŽDUOTYS

(Trukmė – 60 min.)

1 užduotis. Iš kairėje pateiktų žodžių padarykite vieną tinkamą ir įrašykite jį į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys.
(24 taškai)

KAIME BUVO GERŲ DALYKŲ

*Čia rašo
vertintojai*

(0) daug	Kaime buvo (0) <u>daugybė</u> gerų dalykų. Virš lygaus	_____
(1) kraštas, vaizdas	(1) _____ plytėjo dangus, o vasaros pabaigoje, kai	_____
(2) gausa	naktimis spindėdavo (2) _____ žvaigždžių, dangaus	_____
(3) be, riba	(3) _____ erdvė atrodydavo didinga ir neaprėpiama, kad	_____
(4) vienas, kiemas	norėdavosi staugti ir lėkti per laukus į nežinią. Arba bent jau iki artimesnio	_____
	(4) _____.	_____
	Kaime dar buvo obelų sodas – pirmas geras dalykas, kurį	
(5) kruopštus	pamatydavai pro langą vos pramerkęs iš ryto akis. Kitas geras dalykas buvo	
(6) tešla	močiutės žagarėliai – niekas kitas nemokėjo tokių skanių iškepti. Ant	
(7) skanus	didelio stalo ji minkydavo tešlą, (5) _____ išpjaustydavo	_____
	juosteles, pernerdavo (6) _____ kaspinėlius, o tada	_____
	virdavo aliejuje. Atvėsusius žagarėlius gausiai (7) _____	_____
	cukraus pudra.	
(8) kelias	Kiekvieną rytą, važiuojant priduoti pieno, reikėdavo	
(9) derlius	(8) _____ pro obelų sodą. Obelys buvo senos ir tvirtos, o	_____
(10) netoli	kas antrą rudenį obuolių (9) _____ tiek daug, kad	_____
(11) ūkis	nemaža jų dalis tiesiog supūdavo. Smagiausia buvo, žinoma, supuvusius	
(12) du, ratai	obuolius mėtyti į (10) _____ stovėjusio apleisto	_____
(13) šis, kartas	(11) _____ pastato langus. Tuomet buvo svarbiausia	_____
(14) gilus	turėti (12) _____, kad galėtum bet kada pasprukti.	_____
(15) kaimas	Sprukti teko ne kartą, turbūt toks ir buvo obuolių mėtymo tikslas. O	
(16) tingus	prasmė – kutenanti nežinia, kaip (13) _____ viskas	_____
(17) drįsti	pasibaigs. Jeigu veja – mini iš visų jėgų sukandęs dantis, įsuki į sodą, neri	_____
	kuo (14) _____ ir viską metęs šoki į pirmą pasitaikiusią	_____
	obelį. Supykę (15) _____ vydavosi dažniausiai tik iš	_____
	inercijos, iki sodo bėgti (16) _____, o obelyse slėptis	_____
	visada būdavo saugu. Aišku, vienas niekada tokių išdaigų nekrėstum,	
	nepakaktų joms (17) _____. Dėl to vaikystės vasaras	_____

	kaime jie leisdavo dviese.	
	„Jonuk, Antanuk! Žagarėliai!“ – atsklinda į sodą močiutės balsas.	
(18) duobė	Tiedu tupi obelyse, juos skiria (18) _____, dalijantis	___
(19) žvyras, kelias	sodą į dvi dalis (19) _____. Šiandien obelys buvo jų	___
(20) tvenkti	namai. Priešais tyvuliuoja (20) _____, už jo driekiasi	___
(21) milžinas	didelis, platus laukas, toks (21) _____, tarsi be pabaigos.	___
	„Ar pameni močiutės žagarėlius, Antanuk? Pabandžiau atkurti jos	
(22) mostas	receptą“, – mama šypsodamasi ranka (22) _____ į stalą,	___
(23) puikus	ant kurio (23) _____ didžiulė cukraus pudra apsnigtų	___
(24) krauti	žagarėlių (24) _____.	___
	<i>Pagal Moniką Baltrušaitę</i>	

Taškai (24) _____

2 užduotis. Į patarles ar priežodžius įrašykite trūkstantus žodžius. Atvejis 0 – pavyzdys. **(10 taškų)**

Teisybė akis (0) bado.

Žodžiais ažuolus varto, o (1) _____ skiedros nepakelia.

Žmogus be mokslo kaip (2) _____ be langų.

Turi pinigų, atsiras ir (3) _____.

Skolindamas – draugas, atiduodamas – (4) _____.

Genys margas, (5) _____ dar margesnis.

Nespręsk apie knygą iš (6) _____.

Po gulinčiu akmeniu ir (7) _____ neteka.

Piktos bitės (8) _____ medų neša.

Šaukštu (9) _____ neįkrėsi.

Kas daug (10) _____, tas mažai teismano.

*Čia rašo
vertintojai*

Taškai (10) _____

3 uždutis. Pateiktoje ištraukoje raskite ir išrašykite frazeologizmą, paaiškinkite jo reikšmę. **(2 taškai)**

Sužiūrėjęs gyvulius, šiokius tokius pusryčius kandęs, ėjo Juza prie darbų. Turėjo jų per akis: baigė sutaisinėti daržą panamėj, antrojoj kalvos pusėj rovē kapojo kadugius, ketindamas plėsti velėną linui.

Juozas Baltušis

Frazeologizmas: _____

Reikšmė: _____

Čia rašo
vertintojai

Taškai (2) _____

4 uždutis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite tinkamas asmenuojamąsias formas ir įrašykite jas į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys. **(20 taškų)**

		Čia rašo vertintojai
Esamuoju laiku		
(0) užkliudyti	Retkarčiais jo petys (0) <u>užkliudo</u> palinkusį karkliuką, ir smulkūs it žuvelių žvynai	
(1) pabirti	lapai (1) _____ žemyn.	_____
(2) patikti	Niekad aš žmonių nesišalindavau, man, būdavo, (2) _____, kai	_____
(3) stebėti	kiti, apžiūrinėdami mano drabužius, (3) _____, kaip aš	_____
(4) derėtis	(4) _____ turguje, kaip, sukirdamas ristūnui,	_____
(5) sėstis	(5) _____ į karietą.	_____
(6) smigti	Nuo šio kalno tarsi į bedugnę (6) _____ miškai, nusidriekiantys iki pat pietų horizonto.	_____

Būtuoju kartiniu laiku

(7) šauna	Kristupas staiga atsistoja: iš gelmės ką tik (7) _____ didžiulė,	_____
(8) čiumpa	tyliai tykojusi lydeka, (8) _____ kuoją, žvynai	_____
(9) drumsčiasi	(9) _____ vandens tumuluose, ir lydeka	_____
(10) dingsta	(10) _____.	_____
(11) pasijunta	Staiga aš (11) _____ kaip žmogus, ilgai skaitęs svetimos kalbos tekstą ir tesuvokęs tik kai kurių žodžių prasmę.	_____
(12) pakyla	Lyg ir vėjas (12) _____, dar lyti pradės.	_____

Būtuojų dažniniu laiku

(13) nutvieskė	Jis pakėlė baimingas akis į malūną, kurio sienas retkarčiais (13) _____ žaibų šviesa.	___
----------------	--	-----

Būsimuoju laiku

(14) būriuojasi	Tai prie sandėlių, tai prie kluonų ilgai dar mes, vyrai, (14) _____, lūkuriuodami pirmųjų vežimų.	___
(15) nebenustygsta	Vizgirda tikėjosi, kad, išgirdęs naujieną, aš ir Kazimieras vietoje (15) _____, ir džiūgavo savo sumanymu.	___
(16) patyžta	Vėliau molio kalva ir vėl (16) _____, traktorius laukuose	___
(17) burzgia	(17) _____, bet posmuose visa tai	___
(18) nebeatgyja	(18) _____.	___

Tariamąja ar liepiamąja nuosaka

(19) skeryčiojasi	Kad ir kaip jis (19) _____, slopinami polinkiai ir norai suranda begalę pretekstų.	___
(20) paėjėja	Geriau mes (20) _____ palei aukštą miško sieną liepto link.	___

Pagal Bronių Radzevičių

Taškai (20) _____

5 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius ar žodžių junginius pavartokite nurodytu skaičiumi ir reikiamu linksniu. Atvejis 0 – pavyzdys. **(24 taškai)**

Pavasaris

		Čia rašo vertintojai
(0) žiema	Kaip kasmet, taip ir šįmet po (0) <u>žiemos</u> vėl išaušo pavasaris. Šitiek	
(1) džiaugsmas	(1) _____! Kur tik žvalgaisi, visur linksmybė. Ne tik	___
(2–3) sunkūs vargai	vien gamta, bet ir žmonės, nors ir (2–3) _____	___
(4) pavasaris	_____ spaudžiami, išaušus (4) _____,	___
(5) rūpesčiai	nušvito, nustojo skūstis (5) _____.	___
(6–7) žadėtieji ramsteliai	Rožei Šimonytei šiandien šventė. Bintakis padirbo seniai jau (6– 7) _____ ir Rožė galės	___

(8) geresnis	(8) _____?	_____
(9–10) tyliosios svajonės	Pempių klykavimai prižadino Rožę iš jos (9–10) _____.	Tik Marutė nēmaž _____
(11) šūkaujančios	neboja (11) _____ virš jos galvų _____	_____
(12) pempės	(12) _____, lekia per laukus pienių _____	_____
(13) glėbys	(13) _____ nešina. [...]	_____
(14) joji	Tik Marutės seniai nē balso. Nors Rožė (14) _____ nē kiek ir nepasigedo. O tai, žiūrėk, ir vėl _____	_____
(15) zyzimas	įgrįs savo (15) _____. Nupynusi vainiką, užsidėjo jį sau ant galvos, iš likusių žiedų padarė puokštę. Su vainiku ant galvos, (16) _____ rankoje sėdėjo Rožė ir mąstė.	_____
(16) puokštelė	Ji atsiminė pasaką apie (17–18) _____	_____
(17–18) negražusis ančiukas	_____ ir kaip jisai paskui (19–20) _____ tapo. Gaila, kad jį (21–22) _____ taip ir nebeteko jo pamatyti.	_____
(19–20) gražioji gulbė	_____	_____
(21–22) išperėjusiantis	_____	_____
(23) vidus	„Šis pavasaris, regis, iš visų puikiausias, – stebisi mažoji Roželė. – Niekada (23) _____ nesėdėsiu, kai tik saulė švies. Juk ten negali girdėti, kaip paukšteliai čiulba. Kaži kaip tasai vyturėlis taip ilgai gali skraidyti? Jis plaukia lyg (24) _____ ir nēmaž nenuvargsta.“	_____
(24) vanduo	_____	_____

Pagal Ievą Simonaitytę

Taškai (24) _____

Iš viso taškų (maks. 80)	
---------------------------------	--

RAŠYMO UŽDUOTIS

(Trukmė – 90 min.)

Perskaitykite įvestį ir atlikite užduotį.

Aktyvus Lietuvos pilietis Mantas Kuncaitis ne kartą spaudoje yra teigęs, jog šiandien gyvename kosmopolitiškame pasaulyje, kupiname kardinaliai skirtingų nuomonių, pažiūrų, bet vienaip ar kitaip pavyksta sugyventi. Deja, tenka pripažinti ir tai, kad kuo labiau daromės kosmopolitiški, tuo labiau naikiname savo senąsias vertybes. Tiksliau naikiname tai, kas mus kūrė, formavo kaip asmenybes ir palaikė visuomenės dvasinę būklę. Dažnai ne kiekvienas susimąsto, ką individui, kaip visuomenės nariui, duoda šeima, tauta, valstybė.

Taigi, kviečiame padiskutuoti tema, **kas formuoja žmogų, kaip individą.**

Užduotis. Parašykite **250 žodžių** rašinį ir išsakykite savo požiūrį nurodyta tema.

- Grįsdami mintis remkitės literatūrine, kultūrine ar kt. patirtimi (bent vienoje pastraipoje būtina remtis literatūra).
- Sugalvokite patrauklų, rašinio pagrindinę mintį atitinkantį pavadinimą.

Sėkmės!

Pastabos:

- Perrašę rašinį į švarraštį, suskaičiuokite žodžius ir parašėje pažymėkite **250 žodžių** ribą.
- Jei parašėte mažiau, vis tiek suskaičiuokite žodžius ir nurodykite jų skaičių.